

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2011. december 20.)

az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról

(az értesítés a C(2011) 9380. számú dokumentummal történt)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2012/21/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 106. cikke (3) bekezdésére,

mivel:

- (1) A Szerződés 14. cikke úgy rendelkezik, hogy az Unió a Szerződés 93., 106. és 107. cikkének sérelme nélkül saját hatáskörében gondoskodik arról, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat olyan elvek alapján és feltételek mellett nyújtsák, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését.
- (2) Egyes általános gazdasági érdekű szolgáltatások esetében ahhoz, hogy olyan elvek alapján és olyan feltételek mellett legyenek nyújthatók, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését, a közszolgáltatási kötelezettségből eredő speciális költségek egy részének vagy egészének fedezése érdekében az állam pénzügyi támogatására is szükség lehet. A Szerződés 345. cikkének megfelelően – az Európai Unió Bírósága értelmezésében – irreleváns, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat köz- vagy magánvállalkozások nyújtják-e.
- (3) E tekintetben a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése megállapítja, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak a Szerződés szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a megbízás szerinti feladatok végrehajtását. Ez azonban a kereskedelem fejlődését nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel.

- (4) Az *Altmark* ügyben hozott ítéletében ⁽¹⁾ a Bíróság megállapította, hogy a közszolgáltatás ellentételezése négy feltétel együttes teljesülése esetén nem minősül a Szerződés 107. cikke szerinti állami támogatásnak. Egyrészt a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségnek egyértelműen meghatározottnak kell lennie. Másrészt az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló feltételeket tárgyilagos és átlátható módon előzetesen kell megállapítani. Harmadszor, az ellentételezés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az ésszerű nyereségre. Végül, amikor egy adott esetben a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, amely lehetővé tenné, hogy azt a jelöltet válasszák, aki a közösségnek legkevesebb költséggel járó szolgáltatást tudja nyújtani, a szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozásnál felmerülnének.
- (5) Amennyiben e kritériumok nem teljesülnek, a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó általános feltételek viszont igen, úgy a közszolgáltatás ellentételezése állami támogatásnak minősül és a Szerződés 93., 106., 107. és 108. cikke hatálya alá tartozik.
- (6) E határozat mellett három dokumentum kapcsolódik az állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásához:
 - a) az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló új

⁽¹⁾ C-280/00. sz. *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark* (Altmark) ügy (EBHT 2003., I-7747. o.).

közlemény ⁽¹⁾ tisztázza a Szerződés 107. cikkének és az Altmark-ítéletben előírt feltételeknek az ilyen ellentételezésre történő alkalmazását;

- b) egy új, a Bizottság által elfogadni szándékozott, a Szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásáért biztosított csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló rendelet megállapít bizonyos feltételeket – beleértve az ellentételezés összegét – amelyek mellett úgy kell tekinteni, hogy a közszolgáltatás ellentételezése nem felel meg a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott összes feltételnek;
- c) a közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra vonatkozó felülvizsgált keretszabály ⁽²⁾ azt határozza meg, hogy a Bizottság miként fogja vizsgálni az e határozat által nem lefedett, és következésképpen a Bizottság felé bejelentendő eseteket.
- (7) Az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2005. november 28-i 2005/842/EK bizottsági határozat ⁽³⁾ megszabja a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése szerinti kivétel jelentését és mértékét, valamint meghatározza az említett rendelkezés által megállapított feltételek teljesítésének hatékony felügyeletét célzó szabályokat. E határozat a 2005/842/EK határozat helyébe lép és meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett az általános gazdasági érdekű szolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatás nem esik a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti előzetes bejelentési követelmény hatálya alá, mivel összeegyeztethetőnek tekinthető a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdésével.
- (8) Az ilyen támogatás csak akkor tekinthető összeegyeztethetőnek, ha a támogatás nyújtásának célja a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése értelmében vett általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának biztosítása. Az ítélezési gyakorlatból nyilvánvaló, hogy – a terület szabályozó uniós ágazati szabályok híján – a tagállamok nagy mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogy mely szolgáltatásokat minősíthetnek általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak. Így a Bizottság feladata annak biztosítása, hogy ne forduljon elő nyilvánvaló hiba az általános gazdasági érdekű szolgáltatások meghatározását illetően.
- (9) Bizonyos feltételek teljesülése esetén az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozásoknak nyújtott korlátozott összegű ellentételezés nem befolyásolja olyan mértékben a kereskedelem és a verseny fejlődését, amely ellentétes az Unió érdekeivel. Következésképpen e határozat követelményeinek teljesülése esetén egy meghatározott éves összeg alatti ellentételezés esetében nem célszerű megkövetelni az állami támogatás egyedi bejelentését.
- (10) Tekintettel az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtása Unión belüli kereskedelmének fejlődésére, amely például számos, a belső piac fejlődése szempontjából igen fontos ágazatban a multinacionális szolgáltatók erős fejlődésében mutatkozik meg, helyénvaló, hogy a jelen határozat alapján a bejelentési követelmény alól mentesülő ellentételezésekre a 2005/842/EK határozatban előírthoz képest alacsonyabb összeghatár legyen előírva, mindamellett pedig az említett összeg a megbízási időtartam alatti éves átlagként legyen kiszámítható.
- (11) A kórházak és szociális szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, melyeket általános gazdasági érdekű feladatokkal bíztak meg, olyan sajátos jellemzőkkel rendelkeznek, amelyeket figyelembe kell venni. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az aktuális gazdasági körülmények között és a belső piac jelenlegi fejlődési szakaszában a szociális szolgáltatások esetében a közszolgáltatás költségének ellentételezése az e határozatban előírt értékhatárnál esetleg magasabb összegű támogatást igényel. A szociális szolgáltatások nagyobb összegű ellentételezése ennél fogva nem jár szükségszerűen a verseny torzulásának nagyobb kockázatával. Ennek megfelelően, a szociális szolgáltatásokat ellátó vállalkozások – ideértve a szociális lakáshoz juttatással megbízott azon vállalkozásokat, amelyek hátrányos helyzetű állampolgároknak vagy olyan, kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő csoportoknak biztosítanak lakóhelyet, amelyek korlátozott fizetőképességük következtében piaci feltételek között nem tudnak lakást találni – esetében is indokolt, hogy élhessenek az e határozatban engedélyezett, bejelentés alóli mentességgel, akkor is, ha az általuk kapott ellentételezés összege meghaladja az e határozatban megállapított általános ellentételezési értékhatárt. Indokolt, hogy ugyanez vonatkozzon az egészségügyi ellátást, beleértve adott esetben a segélyhívó szolgálatokat és – különösen a kutatás területén – a fő tevékenységükkel közvetlenül összefüggő kiegészítő szolgáltatásokat nyújtó kórházakra. Annak érdekében, hogy a szociális szolgáltatások is részesülhessenek a bejelentés alóli kivételben, a szociális szolgáltatásokat egyértelműen meg kell határozni, úgy, hogy ezek a szolgáltatások szociális szükségleteket elégítenek ki az egészségügy, a hosszú távú gondozás, a gyermekgondozás, a munkaerőpiacra való belépés és visszatérés, a szociális lakáshoz juttatás, továbbá a sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása területén.
- (12) Az, hogy egy adott ellentételezési intézkedés milyen mértékben befolyásolja a kereskedelmet és a versenyt, nem pusztán az évente kapott ellentételezés átlagösszegétől és az érintett ágazattól függ, hanem a megbízási időtartamának hosszától is. E határozat alkalmazását a 10 évnél nem hosszabb időtartamú megbízásokra célszerű korlátozni, kivéve, ha egy jelentős beruházás szükségessége hosszabb időszakot indokol, például a szociális lakáshoz juttatás területén.

⁽¹⁾ HL C 8., 2012.1.11., 4. o.

⁽²⁾ HL C 8., 2012.1.11., 15. o.

⁽³⁾ HL L 312., 2005.11.29., 67. o.

- (13) A Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése akkor alkalmazható, ha a szóban forgó vállalkozást kifejezetten a tagállam bízta meg az adott általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával.
- (14) A Szerződés 106. cikkének (2) bekezdésében megállapított kritériumok teljesülésének biztosítása érdekében pontosítani kell azokat a feltételeket, amelyeket az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására vonatkozó megbízás kapcsán teljesíteni kell. Az ellentételezés összegét csak akkor lehet megfelelően kiszámítani és ellenőrizni, ha az adott tagállam illetékes hatóságai egy vagy több aktusban egyértelműen meghatározzák a vállalkozásokat terhelő közszolgáltatási kötelezettségeket és az államot terhelő kötelezettségeket. Az aktus formája tagállamonként változhat, de tartalmaznia kell legalább az érintett vállalkozások kilétét, a közszolgáltatási kötelezettségek pontos tartalmát és időtartamát, illetve adott esetben az érintett földrajzi területet, az esetlegesen nyújtott kizárólagos vagy speciális jogokat, az ellentételezési mechanizmus leírását, valamint az ellentételezés meghatározására, illetve az esetleges túlkompenzáció elkerülésére és visszafizetetésére vonatkozó paramétereket. A határozat alkalmazásával kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében a megbízási aktusnak hivatkoznia kell e határozatra.
- (15) A verseny indokolatlan torzulásának megelőzése érdekében az ellentételezés nem haladhatja meg a vállalkozásnál a szolgáltatás nyújtása kapcsán felmerült nettó költségeket, beleértve egy ésszerű nyereséget is.
- (16) Az érintett vállalkozásnak a szolgáltatás nyújtása kapcsán felmerülő nettó költségei fedezéséhez szükséges összeget meghaladó ellentételezés nem szükséges az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához, ezért az államnak visszafizetendő, összegegyeztetetlen állami támogatásnak minősül. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához odaitélt, de a vállalkozás által valójában egy másik piacon, a megbízási aktusban nem szereplő célra felhasznált ellentételezés ugyancsak nem szükséges az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához, következésképp ez is az államnak visszafizetendő, összegegyeztetetlen állami támogatásnak minősülhet.
- (17) A figyelembe venni szándékozott nettó költséget az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásakor felmerült költség és az általános gazdasági érdekű szolgáltatásból származó bevétel, illetve vagylagosan a közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével történő működés nettó költsége és a közszolgáltatási kötelezettség nélküli működés nettó költsége vagy haszna közötti különbségként kell kiszámítani. Különösen, ha a közszolgáltatási kötelezettség bevételecsökkentést eredményez – például a szabályozott díjak miatt – de nem befolyásolja a költségeket, a közszolgáltatási kötelezettség ellátásával kapcsolatos nettó költség megállapítása a bevételkiesés alapján lehetséges. A verseny indokolatlan torzulásának elkerülése érdekében az ellentételezés összegének számításakor figyelembe kell venni az általános gazdasági érdekű szolgáltatásból szerzett valamennyi bevételt, vagyis valamennyi olyan bevételt, amelyet a szolgáltatás nyújtója nem realizálhatott volna, ha nem bízzák meg a kötelezettség teljesítésével. Ha az adott vállalkozás attól az általános gazdasági érdekű szolgáltatástól eltérő tevékenységekhez kapcsolódó kizárólagos vagy speciális jogokkal rendelkezik, amelyhez a támogatásban részesül, és ez az ésszerű nyereséget meghaladó nyereséget keletkeztet, vagy a vállalkozás más, állam által nyújtott előnyben részesül, ezek – tekintet nélkül a Szerződés 107. cikke szerinti célnak megfelelő besorolásra – beletartoznak a vállalkozás bevételeibe.
- (18) Az ésszerű nyereséget úgy kell meghatározni, mint azon tőkemegtérülési rátát, amely figyelembe veszi a felmerülő kockázat mértékét vagy annak hiányát. A tőkemegtérülési ráta azon belső megtérülési rátát jelenti, amelyet a vállalkozás a befektetett tőkén a megbízás időtartama alatt realizál.
- (19) Amennyiben a nyereség nem haladja meg a releváns swapkamatláb 100 bázisponttal növelt összegét, úgy nem tekinthető ésszerűtlennek. A releváns swapkamatláb ebben az összefüggésben a kockázatmentes befektetésnek megfelelő megtérülési rátának tekinthető. A 100 bázispontos felár többek között a megbízás időtartama alatt a szolgáltatás nyújtása érdekében lekötött tőke miatti likviditási kockázat ellentételezésére szolgál.
- (20) Azokban az esetekben, amikor az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás nem visel lényeges üzleti kockázatot, például azért, mert a szolgáltatás nyújtása kapcsán felmerült költségeit teljeskörűen ellentételezik, a releváns swapkamatláb 100 bázisponttal növelt összegében meghatározott irányadó szint feletti nyereség nem tekinthető ésszerűnek.
- (21) Amennyiben különleges körülményekből adódóan a tőkemegtérülési ráta használata nem megfelelő, úgy a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az ésszerű nyereség megállapításához más nyereségmutatót – így többek között az átlagos tőkearányos jövedelmezőséget, a befektetett tőke jövedelmezőséget, az eszközarányos jövedelmezőséget vagy az értékesítési jövedelmezőséget – is alkalmazhassanak.
- (22) Az ésszerű nyereség meghatározásakor a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ösztönző kritériumokat állapíthassanak meg, különösen a nyújtott szolgáltatás minősége és a termelési hatékonyság növelése tekintetében. A hatékonyság növelése nem ronthatja a nyújtott szolgáltatás minőségét. Például a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a megbízási aktusban a termelési hatékonysághoz kötődő célszámokat állapíthassanak meg, és az ellentételezés szintjét ezek eléréséhez

köthessék. A megbízási aktusban kiköthetik, hogy amennyiben a vállalkozás nem éri el a kitűzött célokat, úgy az ellentételezés a megbízási aktusban meghatározott módszer alkalmazásával csökken, míg ha a vállalkozás túlteljesíti a kitűzött célokat, akkor az ellentételezés a megbízási aktusban meghatározott módszer alkalmazásával nőhet. A termelési hatékonyság növeléséhez kötődő esetleges jutalmakat olyan szinten kell meghatározni, hogy az lehetővé tegye a növekmények arányos felosztását a vállalkozás és a tagállam és/vagy a felhasználók között.

(23) A Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése vonatkozásában a Szerződés 93. cikke *lex specialis* a szárazföldi közlekedési ágazat tekintetében megállapítja a közszolgáltatás ellentételezésére vonatkozó szabályokat. A 93. cikket a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendeletek hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ értelmezi, amely a személyszállítás tekintetében megállapítja a közszolgáltatás ellentételezésére vonatkozó szabályokat. A rendelet belvízi személyszállítási közszolgáltatásokra való alkalmazásáról a tagállamok döntenek. Az 1370/2007/EK rendelet a szárazföldi közlekedési ágazatban minden olyan ellentételezést mentesít a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentés alól, amely teljesíti az említett rendelet feltételeit. Az „Altmark”-ügyben hozott ítélet szerint a szárazföldi közlekedési ágazatban nyújtott, a Szerződés 93. cikkének rendelkezéseit sértő ellentételezés a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése vagy a Szerződés bármely más rendelkezése alapján nem tekinthető a Szerződéssel összeegyeztethetőnek. Következésképpen ez a határozat nem alkalmazandó a szárazföldi közlekedési ágazatra.

(24) A szárazföldi közlekedéstől eltérően a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó a tengeri légi közlekedésre. A légi és tengeri közlekedési ágazatok tekintetében a közszolgáltatás ellentételezésére vonatkozóan a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽²⁾ és a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri fuvarozásra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló, 1992. december 7-i 3577/92/EGK tanácsi rendeletben⁽³⁾ található bizonyos szabályok. Az 1370/2007/EK rendelettel ellentétben azonban az előbbi rendeletek nem térnek ki az esetleges állami támogatási elemek összeegyeztethetőségére, és nem adnak mentességet a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alól sem. Ezért ezt a határozatot alkalmazni kell a légi és a tengeri közlekedési ágazatban a közszolgáltatás ellentételezésére, feltéve, hogy az ellentételezés teljesíti e határozat feltételeit, és – amennyiben alkalmazandók – tiszteletben tartja az 1008/2008/EK és a 3577/92/EGK rendeletben foglalt ágazati szabályokat is.

(25) Azokban a speciális esetekben, amikor a közszolgáltatás ellentételezése olyan, szigeteket érintő légi és tengeri járatok, vagy olyan repülőterek és kikötők kapcsán merül fel, amelyek a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése értelmében általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősülnek, helyénvaló az éves átlagos utasszám alapján értékelhető meghatározni, mert ez jobban tükrözi e tevékenységek gazdasági realitását és azok általános gazdasági érdekű szolgáltatási jellegét.

(26) Az egyes általános gazdasági érdekű szolgáltatások előzetes bejelentési kötelezettség alóli mentessége nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy a tagállamok konkrét támogatási projektről tegyenek bejelentést. Az ilyen bejelentések esetében vagy ha a Bizottság panasz alapján, illetve hivatalból értékeli a konkrét támogatási intézkedés összeegyeztethetőségét, a Bizottság megvizsgálja, hogy teljesülnek-e az e határozatban foglalt feltételek. Amennyiben nem, úgy az intézkedés értékelésére a közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra vonatkozó keretszabályról szóló bizottsági közlemény elveinek megfelelően kerül sor.

(27) Ez a határozat a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról szóló, 2006. november 16-i 2006/111/EK bizottsági irányelv⁽⁴⁾ sérelme nélkül alkalmazandó.

(28) Ez a határozat az uniós versenyjogi rendelkezések, különösen a Szerződés 101. és 102. cikkének sérelme nélkül alkalmazandó.

(29) Ez a határozat az uniós közbeszerzési rendelkezések sérelme nélkül alkalmazandó.

(30) Ez a határozat az uniós ágazati jogszabályokban a közszolgáltatási kötelezettség tekintetében előírt szigorúbb rendelkezések sérelme nélkül alkalmazandó.

(31) A határozat hatálybalépése előtt nyújtott egyedi támogatások tekintetében célszerű átmeneti rendelkezéseket megállapítani. Indokolt, hogy a határozat hatálybalépése előtt, a 2005/842/EK határozatnak megfelelően létrehozott támogatási programok továbbra is a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősüljenek és még két évig mentesüljenek a bejelentés követelménye alól. Indokolt, hogy az e határozat hatálybalépését megelőzően, a 2005/842/EK határozatnak nem megfelelően létrehozott, de ezen határozat feltételeit teljesítő támogatások a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősüljenek és mentesüljenek a bejelentés követelménye alól.

⁽¹⁾ HL L 315., 2007.12.3., 1. o.

⁽²⁾ HL L 293., 2008.10.31., 3. o.

⁽³⁾ HL L 364., 1992.12.12., 7. o.

⁽⁴⁾ HL L 318., 2006.11.17., 17. o.

(32) A Bizottság e határozatot a hatálybalépését követő 5 év elteltével szándékozik felülvizsgálni,

éves utasforgalma az általános gazdasági érdekű szolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg repülőterek esetében a 200 000, illetve kikötők esetében a 300 000 főt.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Tárgy

Ez a határozat meghatározza, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatás milyen feltételekkel minősül a belső piaccal összeegyeztethetőnek és mentesül a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésében megállapított bejelentési követelmény alól.

2. cikk

Hatály

(1) Ez a határozat a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése szerinti általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatás alábbi kategóriáira alkalmazandó:

a) 15 millió EUR éves összeget nem meghaladó ellentételezés általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához a közlekedésen és a közlekedési infrastruktúrán kívüli területeken;

amennyiben az ellentételezés összege a megbízás időszaka alatt változik, úgy az éves összeget a megbízási időtartamra tervezett ellentételezés éves összegeinek átlagaként kell kiszámítani;

b) általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezése egészségügyi ellátást, adott esetben sürgősségi betegellátást végző kórházak számára; a fő tevékenységekhez közvetlenül kötődő kiegészítő tevékenységek végzése – különösen a kutatás területén – azonban nem akadályozza e bekezdés alkalmazását;

c) szociális szükségleteket kielégítő általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezése a következő területeken: egészségügy és hosszú távú gondozás, gyermekgondozás, munkaerőpiacra való belépés és visszatérés, szociális lakáshoz juttatás, továbbá a sérülékeny társadalmi csoportok gondozása és társadalmi befogadása;

d) általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásának ellentételezése olyan szigeteket érintő légi és tengeri járatok esetében, amelyek átlagos éves utasforgalma az általános gazdasági érdekű szolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg a 300 000 főt;

e) általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásának ellentételezése olyan repülőterek és kikötők esetében, amelyek átlagos

(2) Ez a határozat csak akkor alkalmazandó, ha a vállalkozás általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával való megbízásának időtartama nem haladja meg a tíz évet. Tíz évnél hosszabb megbízási időtartam esetén e határozat csak akkor alkalmazandó, ha a szolgáltató olyan jelentős beruházásra kényszerül, amelyet az általánosan elfogadott számviteli elvekkel összhangban hosszabb időtartam alatt kell amortizálni.

(3) Ha a megbízás időtartama alatt a határozat alkalmazásához szükséges feltételek már nem teljesülnek, akkor a támogatást a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésével összhangban be kell jelenteni.

(4) A légi és a tengeri közlekedés területén ez a határozat csak a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése szerinti általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozások javára, közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra alkalmazandó, amely – amennyiben alkalmazandók – megfelel az 1008/2008/EK, illetve a 3577/92/EGK rendeletnek.

(5) Ez a határozat nem alkalmazandó a szárazföldi közlekedés területén működő vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra.

3. cikk

Összeegyeztethetőség és a bejelentési kötelezettség alóli mentesség

Az e határozatban foglalt feltételeknek megfelelő, közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatás összeegyeztethető a belső piaccal, és mentesül a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésében előírt előzetes bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy megfelel a Szerződésből vagy az uniós ágazati jogszabályokból eredő követelményeknek is.

4. cikk

Megbízás

Az érintett vállalkozást egy vagy több aktussal bízzák meg az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával, amely aktus vagy aktusok formáját minden egyes tagállam maga határozhatja meg. Az aktus többek között a következőket tartalmazza, illetve az aktusok a következőket tartalmazzák:

a) a közszolgáltatási kötelezettségek tartalma és időtartama;

b) a vállalkozás és adott esetben az érintett terület;

- c) a támogatást nyújtó hatóság által a vállalkozásnak adott kizárólagos vagy speciális jogok jellege;
- d) az ellentételezési mechanizmus leírása és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paramétere;
- e) a túlkompensáció elkerülésére és visszafizettetésére hozott intézkedések; valamint
- f) hivatkozás erre a határozatra.

5. cikk

Ellentételezés

(1) Az ellentételezés összege nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költséget, beleértve egy ésszerű nyereséget is.

(2) A nettó költség kiszámítható a (3) bekezdésben meghatározott költségek és a (4) bekezdésben meghatározott bevételek közötti különbségként. Kiszámítható továbbá a közszolgáltatási kötelezettséget teljesítő vállalkozás nettó költsége és ugyanazon vállalkozás közszolgáltatási kötelezettség nélküli nettó költsége vagy haszna közötti különbségként.

(3) A figyelembe veendő költségek az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásakor felmerült valamennyi költséget magukban foglalják. A költségeket az általánosan elfogadott költségelszámolási elvek alapján kell kiszámítani, az alábbiak szerint:

- a) amennyiben a szóban forgó vállalkozás tevékenysége az általános gazdasági érdekű szolgáltatásra korlátozódik, minden költségét figyelembe lehet venni;
- b) amennyiben a vállalkozás az általános gazdasági érdekű szolgáltatáson kívül eső tevékenységeket is folytat, csak az általános gazdasági érdekű szolgáltatáshoz kapcsolódó költségeket lehet figyelembe venni;
- c) az általános gazdasági érdekű szolgáltatáshoz kapcsolódó költségek fedezhetik az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtása során felmerülő közvetlen költségeket, továbbá az általános gazdasági érdekű szolgáltatás és az egyéb tevékenységek közös költségeinek megfelelő részét;

- d) ha az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásához beruházások – különösen infrastruktúra-beruházások – szükségesek, akkor azok költségeit is figyelembe lehet venni.

(4) A figyelembe veendő bevételeknek mindenképp magukban kell foglalniuk az általános gazdasági érdekű szolgáltatásból származó bevételeket, függetlenül attól, hogy a Szerződés 107. cikke szerinti állami támogatásnak minősülnek-e. Ha az adott vállalkozás attól az általános gazdasági érdekű szolgáltatástól eltérő tevékenységekhez kapcsolódó kizárólagos vagy speciális jogokkal rendelkezik, amelyhez a támogatásban részesül, és ez az ésszerű nyereséget meghaladó nyereséget keletkeztet, vagy a vállalkozás más, állam által nyújtott előnyben részesül, ezek – tekintet nélkül a Szerződés 107. cikke szerinti célnak megfelelő besorolásra – beletartoznak a vállalkozás bevételeibe. A tagállam úgy határozhat, hogy az adott általános gazdasági érdekű szolgáltatáson kívüli tevékenységekből származó nyereségeket teljesen vagy részben az általános gazdasági érdekű szolgáltatás finanszírozására kell fordítani.

(5) E határozat alkalmazásában „ésszerű nyereség” alatt azon tőkeemegtérülési ráta értendő, amely mellett egy átlagos vállalkozás a kockázat szintjének figyelembevételével a szolgáltatás nyújtása mellett döntene a megbízás teljes időtartamát tekintve. A „tőkeemegtérülési ráta” itt az a belső megtérülési ráta, amelyet a vállalkozás a befektetett tőkén a projekt időtartama alatt realizál. A kockázat szintje az érintett ágazattól, a szolgáltatás típusától és az ellentételezés jellemzőitől függ.

(6) Az ésszerű nyereség meghatározásakor a tagállamok ösztönző kritériumokat állapíthatnak meg, különösen a nyújtott szolgáltatás minősége és a termelési hatékonyság növelése tekintetében. A hatékonyság növelése nem ronthatja a nyújtott szolgáltatás minőségét. A termelési hatékonyság növeléséhez kötődő esetleges jutalmakat olyan szinten kell meghatározni, hogy az lehetővé tegye a növekmények arányos felosztását a vállalkozás és a tagállam és/vagy a felhasználók között.

(7) E határozat alkalmazásában, a 100 bázispontos felárral növelt releváns swapkamatláb nem meghaladó tőkeemegtérülési ráta minden körülmények között ésszerűnek tekintendő. A releváns swapkamatláb az a swapkamatláb, amelynek lejáratát és pénzneme megfelel a megbízási aktusban meghatározott időtartamnak és pénznemnek. Ha az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtása nem jár lényeges üzleti vagy szerződéses kockázattal, különösen ha az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásából adódó nettó költségeket utólag lényegében teljesen ellentételezik, akkor az ésszerű nyereség mértéke nem haladhatja meg a releváns swapkamatláb 100 bázisponttal növelt összegét.

(8) Amennyiben különleges körülményekből adódóan a tőke-megtérülési ráta használata nem megfelelő, a tagállamok az ésszerű nyereség megállapításához a tőke-megtérülési rátától eltérő nyereségmutatókat is alkalmazhatnak, úgy mint az átlagos tőkearányos jövedelmezőséget, a befektetett tőke jövedelmezőséget, az eszközarányos jövedelmezőséget vagy az értékesítési jövedelmezőséget. A „jövedelmezőség” az adott évi kamatfizetés és adózás előtti eredményt jelenti. Az átlagos jövedelmezőség a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁾ szerinti diszkonttényező szerződés időtartamára vonatkozó felhasználásával számítható ki. Bármelyik mutatót is választotta, a tagállamnak kérésre bizonyítékot kell tudnia szolgáltatni a Bizottságnak arról – például versenyfeltételek között odaítélt hasonló típusú szerződések esetében elért nyereségre való hivatkozással –, hogy a nyereség nem haladja meg azt a mértéket, amely mellett egy átlagos vállalkozás a szolgáltatás nyújtása mellett döntene.

(9) Amennyiben egy vállalkozás az általános gazdasági érdekű szolgáltatás körén belül és kívül is végez tevékenységeket, akkor az általános gazdasági érdekű szolgáltatás költségeit és bevételeit a többi szolgáltatásétól elkülönítve kell kimutatnia belső számláiban, a költségek és bevételek elkülönítésének paramétereivel együtt. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatáson kívül eső tevékenységek költségei magukban foglalják az összes közvetlen költséget, a közös költségek arányos részét és a megfelelő tőke-megtérülést. E költségekre nem adható ellentételezés.

(10) A tagállamok az érintett vállalkozások számára előírják az esetleges túlkompenzáció visszafizetését.

6. cikk

A túlkompenzáció ellenőrzése

(1) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásáért adott ellentételezés megfelel az e határozatban megállapított követelményeknek és különösen arról, hogy a vállalkozás nem részesül az 5. cikkben meghatározott összeget meghaladó ellentételezésben. A Bizottság kérésére erről bizonyítékot kell tudniuk szolgáltatni. A tagállamok a megbízás időtartama alatt legalább 3 évente, valamint annak lejártakor rendszeresen ellenőrzéseket hajtanak végre vagy gondoskodnak azok végrehajtásáról.

(2) Ha egy vállalkozás az 5. cikknek megfelelően meghatározott összeget meghaladó ellentételezésben részesült, a tagállamnak vissza kell fizetnie az érintett vállalkozással a kapott túlkompenzációt. A jövőre nézve naprakészé kell tenni az ellentételezés kiszámításának paramétereit. Amennyiben a túlkompenzáció összege nem haladja meg az átlagos éves ellentételezés összegének 10 %-át, a túlkompenzáció átvihető a következő időszakra, és levonható az arra az időszakra fizetendő ellentételezés összegéből.

7. cikk

Átláthatóság

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokon kívül eső tevékenységekkel is rendelkező vállalkozásnak nyújtott 15 millió EUR feletti összegű ellentételezés esetén az érintett tagállamnak közzé kell tennie az alábbi információkat az interneten vagy egyéb megfelelő módon:

a) a megbízási aktus vagy a 4. cikkben felsorolt elemeket tartalmazó összefoglaló;

b) a vállalkozásnak nyújtott támogatás éves összesítésben.

8. cikk

Az információk rendelkezésre bocsátása

A tagállamok a megbízás időtartama alatt és annak lejártától számított legalább tíz éven át megőrzik azokat az információkat, amelyek annak meghatározásához szükségesek, hogy a nyújtott ellentételezés összegeztethető-e ezzel a határozattal.

A Bizottság írásos kérésére a tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátják mindazokat az információkat, amelyeket a Bizottság szükségesnek tart annak meghatározásához, hogy a hatályos ellentételezési intézkedések összegeztethetők-e ezzel a határozattal.

9. cikk

Jelentések

A tagállamok két évente jelentést tesznek a Bizottság felé e határozat végrehajtásáról. A jelentésben részletes áttekintést adnak e határozat alkalmazásáról az 2. cikk (1) bekezdésében említett szolgáltatások különböző kategóriái szerint, ideértve:

a) leírás e határozatnak a hatálya alá tartozó szolgáltatásokra – közöttük a házon belüli tevékenységekre – való alkalmazásáról;

b) az e határozat alapján nyújtott támogatás teljes összege, lebontva a kedvezményezettek gazdasági ágazata szerint;

⁽¹⁾ HL C 14., 2008.1.19., 6. o.

- c) információ arról, hogy a határozat alkalmazása valamely meghatározott szolgáltatás tekintetében okozott-e nehézségeket vagy járt-e harmadik felek panaszával;

valamint

- d) bármely egyéb, a Bizottság által a jelentés benyújtása előtt kellő idővel meghatározott információ a határozat alkalmazásával kapcsolatban.

Az első jelentést 2014. június 30-ig kell benyújtani.

10. cikk

Átmeneti rendelkezések

A határozat az alábbi egyedi támogatásokra és támogatási programokra alkalmazandó:

- a) minden olyan, az e határozat hatálybalépése előtt létrehozott támogatási program, amely a 2005/842/EK határozat alapján összeegyeztethető volt a belső piaccal, és amelyre a bejelentési követelmény nem vonatkozott, még további két évig a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősül és mentesül a bejelentési kötelezettség alól;

- b) minden olyan, az e határozat hatálybalépése előtt létrehozott támogatás, amely a 2005/842/EK határozat alapján nem volt

összeegyeztethető a belső piaccal, és amelyre a bejelentési követelmény vonatkozott, de megfelel az e határozatban meghatározott feltételeknek, a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősül, és mentesül az előzetes bejelentés követelménye alól.

11. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2005/842/EK határozat hatályát veszti.

12. cikk

Hatálybalépés

Ez a határozat 2012. január 31-én lép hatályba.

13. cikk

Címzettek

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2011. december 20-án.

a Bizottság részéről

Joaquín ALMUNIA

alelnök
